

INVALIDU LIETU NACIONĀLĀS PADOMES SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr. 2

2015.gada 17.jūnijā

	Sēdi vada
U.Augulis	Labklājības ministrs
	Padomes locekļi vai to aizvietotāji:
N.Meņģele	Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeirons” valdes locekle
Dz. Mergupe- Kutraite	Izglītības ministrijas pilnvarojumā Izglītības departamenta vecākā referente
A. Valdmane	Veselības ministrijas pilnvarojumā, Ārstniecības kvalitātes nodaļas vadītāja
O.Briedis	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pilnvarojumā, ministra padomnieks
I.Rezevska	Tiesībsarga biroja pilnvarojumā, Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas vadītāja
E.Vorslovs	Latvijas Nedzirdīgo savienības prezidents
P.Locāns	Latvijas Neredzīgo biedrības pārstāvis
	Citi dalībnieki:
R.Uzulnieks	Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs
E.Celmiņa	Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore
A.Lukašenoka	Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente
D.Kampenusā	Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente
A.Zīverts	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas vadītājs
M.Andersons	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas vadītāja vietnieks
I.Nakurts	IeM VUGD CAP Civilās aizsardzības sistēmas darbības koordinēšanas nodaļas priekšnieks
J.Petuhova	IeM VUGD CAP Civilās aizsardzības sistēmas darbības koordinēšanas nodaļas vecākā inspektore
B.Bicēna	Invalīdu un viņu draugu apvienības „Apeirons” pārstāve
S.Pārstrauta	Rīgas Vājredzīgo un Neredzīgo Biedrība "Redzi mani" valdes priekšsēdētāja
	Nepiedalās:
	Ekonomikas ministrs;
	Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis
	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdis
	Latvijas Invalīdu biedrības priekšsēdētājs;
	Latvijas asociācijas „Rūpju bērns” priekšsēdētājs;
	Sabiedrības integrācijas fonda direktors;
	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājs
	Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidents
	Resursu centra cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “Zelda” direktors
	Protokolē
Ž.Rācene	Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā referente

Sēdi sāk plkst. 10.00

Darba kārtībā:

Nr.	Tēma	Ziņotājs / iesaistītie
1.	Personu ar invaliditāti vajadzības krīzes situācijās	IeM, VUGD, I. Nakurts
2.	Profesionālo darbspēju vērtēšanas pieeja invaliditātes noteikšanā un informācija par pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas īstenošanu un dinamiku pa invaliditātes grupām	LM, VDEĀVK, M.Andersons
3.	Veicamie pasākumi minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai	LM, E.Celmiņa

1.jautājums

Personu ar invaliditāti vajadzības krīzes situācijās

Ziņotājs: Ivars Nakurts, IeM Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Civilās aizsardzības sistēmas darbības koordinēšanas nodaļas priekšnieks

I.Nakurts sniedz prezentāciju par paveikto personu ar invaliditāti situācijas uzlabošanā krīzes situācijās. Sniedz īsu ieskatu Latvijas prezidentūras laikā notikušajā konferencē, kas norisinājās 13.janvārī, par personu ar invaliditāti rīcību krīzes situācijās. Prezentācijā sniegta informācija par plānotiem pasākumiem preventīvi, gatavības pasākumiem (mācības), reaģēšanu uz katastrofu, pēc katastrofas pasākumiem – katastrofu pārvaldīšana jeb civilā aizsardzība. Attēlots plašs uzskaitījums par ES dalībvalstīm noteiktajiem normatīvajiem aktiem, kas regulē civilo aizsardzību. Skaidro veiktā pētījuma par personu ar invaliditāti apziņošanu secinājumus. Kā piemēru min Lietuvu, kur apziņošana aizņem 2 minūtes, savukārt Latvijā – 27 minūtes. Pasauls pētījuma ietvaros secināts, ka personas ar invaliditāti ir tās, kuras krīzes – katastrofu rezultātā cieš visvairāk. Invaliditātes jautājumi jāiekļauj visos starptautiskajos augsta līmeņa dokumentos – kopēja stratēģija visās valstīs.

I.Nakurts uzsver, ka valstu apņemšanās, secinājumi pēc konferences tika iekļauti un pieņemti ES līmenī. Iekļauti secinājumi – sadarbības stiprināšana, jauno tehnoloģiju ieviešana (agrīnas brīdināšana sistēma), apmācība – skolās mācību programma – cilvēku drošība, kā jārikojas katastrofu gadījumā, u.c. Tiek uzturēti prezidentūras laikā izvirzītie secinājumi no EK puses, kas izvirzīti arī Senadai (Japāna) pasaules konferencē par katastrofu risku mazināšanu – UN World Conference on Disaster Risk Reduction.

VUGD ir iecerējis īstenot apziņošanas sistēmu, mājas lapas uzlabošana, lai visas personas to varētu izmantot, glābēju apmācība, kā, piemēram, zīmju valoda, praktiskas un teorētiskas apmācības pašvaldību un valsts līmenī. Šobrīd strādā 112 sistēma – paredzēta personām ar dzirdes traucējumiem, taču ir liela nepilnība – sms var nosūtīt jebkura persona. Plāno ieviest 112 aplikāciju, kā paraugu ņemot Lietuvu, kad var sarakstīties tiešsaistē ar iesaistīto institūciju, atrašanās vietu atrod automātiski. Šūnas apraide – darbojas Lietuvā un Nīderlandē, darbojas autonomi, darbojas tikai noteiktā rajonā (video rullītis).

Labklājības ministrs izsaka pateicību par jautājuma aktualizēšanu valstiskā līmenī.

B.Bicēna jautā, vai tiks domāts arī par personām ar dzirdes traucējumiem. I.Nakurts sniedz atbildi par iespējamiem plānotiem risinājumiem, to starpā arī informācijas ziņošana elektroniski.

E.Celmiņa jautā, kāds ir vērtējums publiskā sektora iestādēm - skolām, dienas centriem, aprūpes centriem, cik iestādes gatavas krīzes situācijai.

I.Nakurts atbild, ka labais piemērs ir Jelgava, kura ir viena no labāk sagatavotajām pašvaldībām, uzsver, ka lielā mērā viss atkarīgs no pašvaldības.

Nolemj:

Pieņemt sniegto informāciju zināšanai. Organizēt apmācības gan iestāžu darbiniekiem, gan pakļautības iestādēm. Īpaši jāvērtē nepieciešamība klātienē mācībām ilgstošas aprūpes institūcijās.

2.jautājums

Profesionālo darbību vērtēšanas pieeja invaliditātes noteikšanā un informācija par pilnveidotās invaliditātes noteikšanas sistēmas īstenošanu un dinamiku pa invaliditātes grupām

Ziņotājs: Māris Andersons, Labklājības ministrija, Veselības un darbību ekspertīzes ārstu valsts komisijas vadītāja vietnieks

---

M.Andersons sniedz īsu prezentāciju par no 2010.-2014. gadam realizēto ESF projektu "Darbību vērtēšanas sistēmas pilnveidošana", kas notika divos posmos. Prezentācijā M.Andersons sniedz informāciju par sistēmas pilnveidošanas nepieciešamību, kas iestrādāti vairākos normatīvo aktu regulējumos. M.Andersons informē, ka ar pilnu atskaiti par paveikto minētā projekta ietvaros var iepazīties VDEĀVK sagatavotajā ziņojumā. Sniedz īsu ieskatu spēkā esošajā invaliditātes grupu sadalījumā, par projekta darba uzdevumiem - izvērtēt iespēju iekļaut invaliditātes noteikšanas sistēmā profesionālo darbību vērtēšanu, lai kompensētu invaliditātes radītos zaudējumus, kā arī spēju strādāt un gūt ienākumus. Plānots profesionālo darbību zaudējuma noteikšanai izstrādāt metodiku, kura balstīta uz darbam svarīgu aktivitāšu novērtēšanu. Prezentācijas laikā M.Andersons sniedz arī skaidrojumu par darbību jēdzienu un vērtēšanas mērķi, kas izvirzīti projekta laikā. Uzsver, ka galvenais faktors ir darbību zaudējums un to vērtēšanas pilnveidošana, lai risinātu personu iespēju atgriezties darba tirgū vai integrēties atbilstoši savām iespējām. Projekts paredz izstrādāt darbību zaudējumu novērtēšanas metodiku, kurā tiks iekļauti tādi kritēriji kā Funkcionēšanas pašnovērtējuma anketa un Darbību novērtēšanas kritēriji. M.Andersons raksturo izvirzītās prasības.

Prezentācijā sniegta informācija par projektā paredzētajiem darbību izslēdzošajiem apstākļiem, kā arī par darbību novērtēšanas procesu un personas tālāku rīcību.

E.Celmiņa papildina M.Andersonu, ka minētais projekts veidots, balstoties uz ANO konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteikto, personu virzību no medicīniskās uz sociālo un sabiedrībā balstītu pieeju. Min Igaunijas piemēru, tas būtu, no 2015.gada 1.jūlija ir ieviesta jauna uz darbību vērtēšanu balstīta sistēma. E.Celmiņa Latvijas gadījumā uzsver ļoti lielu politisko izšķiršanos starp grupu sadalījumu un senioriem piešķiramiem pakalpojumiem.

Dalībnieks uzdod jautājumu par pašnovērtējuma anketas aizpildīšanu arī elektroniski.

M.Andersons uzsver, ka arī šobrīd personām ir iespēja to darīt ar e-pakalpojumu palīdzību.

D. Mergupe-Kutraite jautā, vai tiks mainīta arī asistenta izglītības iestādē noteikšanas kārtība.

E.Celmiņa skaidro, ka projekts ir konceptuāla atziņa, uz kuru ir jāvirzās, šobrīd vēl nav priekšlikumu sniegšanas laiks, jo netiek apspriests kāda normatīvā akta grozījumi

Dalībnieki diskutē par izteiktajiem jautājumiem.

Dalībnieks norāda, ka LM mājas lapā un NVA mājas lapā ir atšķirīga informācija par subsidētajām darbavietām. E.Celmiņa izsaka pateicību par vērtību un nodos informāciju atbildīgajam LM departamentam ar lūgumu precizēt publicēto.

B.Bicēna norāda, ka bieži tiek ignorētas personu ar dzirdes traucējumu darba iespējas,

U.Augulis un E.Celmiņa norāda, ka šis jautājums skar citus jautājumus un neskar VDEĀVK darbu un iestādes funkcijas.

Nolemj:

Pieņemt sniegto informāciju zināšanai.

3.jautājums

Veicamie pasākumi minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai

Ziņotājs: Elīna Celmiņa, Labklājības ministrija, Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore

---

E.Celmiņa sniedz prezentāciju un skaidro informāciju par minimālā ienākuma līmeņa koncepciju. Šobrīd notiek darbs, lai ieviestu koncepcijas mērķi – ieviest vienu uz pierādījumiem balstītu ienākuma līmeni, kas attieksies uz lielu pakalpojumu saņēmēju loku – minimālais pensijas apmērs, bezdarbnieka pabalsta līmenis, minimālā darba samaksa u.c. Iemesli kādēļ šāds līmenis jānosaka – minimālo ienākumu apmēri ir neadekvāti zemi, ir augsts nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits un augsta ienākumu nevienlīdzība. E.Celmiņa skaidro Latvijā esošo situāciju un noteiktos minimālos valsts atbalsta apmērus. E.Celmiņa skaidro iespējamās risinājumus un Latvijai piemērotāko, tas būtu 40% no iedzīvotāju ienākumu mediānas jeb viduspunkta, kas ir sociālekonomiski pamatots.

E.Celmiņa skaidro prezentācijā attēloto aprēķinu par ienākumu mediānas noteikšanu. Tiek skaidrots iedzīvotāju ienākumu sadalījums kvintilēs un šāda sadalījuma nepieciešamība. Priekšlikums ir šo minimālo līmeni sasaitīt ar sekojošiem valsts atbalstiem – ar IIN neapliekamo minimumu; garantētā minimālā ienākuma līmeni; bāzes jeb sociālo pensiju; valsts sociālajiem pabalstiem (17); bezdarbnieka pabalsta minimālo apmēru.

I.Rezevska jautā kāda ir optimistiskā prognoze šī līmeņa ieviešanai realitātē.

U.Augulis un E.Celmiņa skaidro koncepcijā noteikts sākot ar 2017.gadu, bet tas atkarīgs no budžeta iespējām, tas nozīmē, ka pēc šī brīža ekonomiskajām prognozēm ne ātrāk par 2018.gadu.

Nolemj:

Pieņemt sniegto informāciju zināšanai.

U.Augulis informē par nākamās sēdes izskatāmajiem jautājumiem.

E.Celmiņa informē par LM mājas lapā publiskai apspriešanai ievietoto „Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” īstenošanas plānu 2015.-2017.gadam. Lūdz atsauksmes un ieteikumus.

Pielikumā:

- 1) VUGD prezentācija uz 22 lapām;
- 2) VUGD video rullītis par teritorijas apziņošanu;
- 3) VDEĀVK prezentācija uz 21 lapām;
- 4) LM prezentācija - Minimālā ienākuma līmenis uz 12 lapām.

Sēdi slēdz: plkst. 11.30

Invalīdu lietu nacionālās padomes priekšsēdētājs,
labklājības ministrs

U.Augulis

Ž.Rācene, 67021680

Zanete.Racene@lm.gov.lv